

Eesti Põlisrahvaste Koostöökogu - üldseisukohad KOV-valimisteks

Kohalike elujõud, õigused ja enesemääramine

I. Enesemääramine ja kogukondlik omavalitsus

1. Meie vald ei ole pelgalt riigi haldusüksus, vaid ajalooline kogukond, millel on iseseisev õigus enesekorraldusele. Seda mitte ainult kehtiva seadusandluse järgi, vaid ka lähtudes rahvusvahelisest õigusest ning põlisrahvaste õiguste deklaratsioonist.
2. Seisame selle eest, et kihelkondlik ja maakondlik kuuluvus määraks kogukondliku identiteedi ja otsustusõiguse, mitte kunstlikult joonistatud piirid ja erakondlikud toiduahelad.
3. Kohalik omavalitsus peab tagama, et kogukonna vara, maa ja kultuur ei allutataks keskvalitsuse, äriringkondade või väliskapitali huvidele ilma kohalike inimeste eelneva, vaba ja teadliku nõusolekuta (FPIC).
4. Toetame oma põlisest elupaigast sunnilt või ajutiselt lahkunud inimeste soovi naasta oma põlisele Maale, kihelkonda või külla, pakkudes tagasipöördumist soodustavaid meetmeid, sealhulgas eluaseme, töö ja hariduse toetust. Omavalitsus aitab taastada nende sideme kogukonnaga ning tunnustada nende kuuluvust.

II. Lastega perede ja eakate toetus kogukonnas

1. Laste kasvatamisel toetame oma kodukandist võõrandumist vältivat koolivõrku, sh väikekoole ja koduõpet, mis lähtuvad kogukondlikest väärtustest ja pärimuslikust elulaadist. Omavalitsus peab looma seda toetavad struktuurid, nõustamisteenused ja ühised õppimisvõimalused.
2. Eakate hooldus peab toimuma kodulähedaselt, mitte isoleerivas hooldekodus. Koduhooldus peab olema väärikalt tasustatud, lähtudes pereringi toetamise printsiibist.
3. Kui täiskasvanud lapsed elavad väljaspool vanema omavalitsust, tuleb nende tulumaksust osa suunata vanema põlise elukoha omavalitsusele, et katta koduhoolduse ja kohaliku toetuse kulud.

III. Toidujulgeolek ja väiketootjate eelistamine

1. Loomes igas suuremas asulas – maakonnakeskustes ja kihelkonnakeskustes – väiketootjatele turukohad koos vajaliku infrastruktuuriga (maaeraldised, turuhooned).
2. Omavalitsus eelistab hangetes kohalike tootjate tooteid, eriti koolide ja lasteaedade toitlustuses. Sõlmime pikaajalisi lepinguid kogukonna toidutootjatega.
3. Kasutame rahvusvahelisi maaelu toetuse mehhanisme ja omavalitsuse eelarvet, et tagada väiketootmise elujõud ning maaelu sidusus.

IV. Kogukonna elukeskkond, loodus ja pühad paigad

1. Kaitseme looduslikke pühapaiku ja traditsioonilist maastikku, mille hävitamine Eestimaa jaoks mittevajalike infrastruktuuriprojektidega (hiigelraudteed, -tuulepargid, -elektriliinid ja -kaevandused) on vastuolus kogukondade õigusega säilitada oma elukeskkond.
2. Omavalitsus kehtestab oma territooriumil kaitsealused piirkonnad ja põlisrahvaste pühapaikade kaitsekorrad koostöös kogukonnaga.
3. Seisame vastu paikkondlikku ökosüsteemi ja kultuuripärandit rikkuvale metsade röövmajandamisele.

V. Majandus ja õiglane tulu jagamine

1. Metsamajandus ja puidukaubandus, mis tugineb põlisrahvaste maadele, peab tooma tulu ka kogukonnale.
2. Arvestame rahvusvahelisi reegleid, mis tunnustavad põlisrahvaste õigusi omaenese maahaldusmudelitele ja majandustegevusele.
3. Omavalitsus koostab oma territooriumi riskide hinnangu metoodika, arvestades rahva traditsioonilisi teadmisi, kultuuriväärtusi ja vaimseid õigusi, mitte pelgalt formaalseid seadusi.

VI. Kohaliku kaitse ja väärkuse tagamine

1. Omavalitsus ei tohi lubada tegevusi, mis ohustavad kohalikke elanikke, nende esindajaid või nende õiguste kaitsjaid. Loomes kogukondlikud kaitsemehhanismid ja avalikustame kõik ohud.
2. Toetame karistusseadustiku muutmist nii, et looduslike pühapaikade rüvetamine, kogukondliku vara hävitamine ja inimõiguste rikkumine oleks kriminaalkorras karistatav.

VII. Kogukondlik juhtimine ja vastutus

1. Kohalik võim ei tohi sõltuda erakondlikust käsuliinist, vaid peab alluma kogukonna tahtele. Viime sisse rahvahääletuste süsteemi, mis võimaldab rahval vajaduse korral ka kohaliku võimu halba või erapoolikut otsust muuta või tühistada.
2. Toetame rahvakogude, kihelkonnakogude ja külakogude alt üles otsustusõigust.
3. Igale otsusele, mis puudutab kohalike maa- või merealade müüki, kasutust või olulist muutmist, tuleb eelnevalt saada kogukonna vaba ja infomeeritud heakskiit / nõusolek.
4. Omavalitsuse juhtorganid peavad olema rahva, mitte parteide poolt määratud. Põlisrahvaste enesekorraldus eeldab sõltumatust erakondlikust mõjust.

VIII. Toidu- ja energiajulgeolek

1. Omavalitsus kehtestab mehhanismid, millega tagatakse hädaolukordadeks kohalike toidu- ja energiavarude olemasolu, varudes piirkondlikult ladustatud kuivaineid, kütet ja esmast meditsiiniabi.
2. Toetame kogukondlikku energiatootmist, sh väikekoja elektri- ja soojuslahendusi, mis kasutavad taastuvaid ressursse ja tagavad energia kättesaadavuse sõltumata riiklikust võrgust.
3. Kriisiolukorras peab omavalitsus eelistama kohalike tootjate ja kogukondade varustamist ning säilitama / tagama toidu ja energia jagamise õiglust ja läbipaistvust.